

ROJ (25) *sb m*

WN i A sg -ó- (2), *-o-* (2); *-ó-* *KochPhaen*; *-ó-* : *-o-* *Mącz* (1:2); *w pozostałych formach o jasne. sg N rój* (12). ◇ *[G roju. ◇ A rój.] ◇ I roj(e)m* (1). ◇ *L roju* (1). ◇ *pl N roje* (8). ◇ *A roje* (3). ◇ *[L rojäch.] ◇ [du N (cum nm) roja.]*

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

Duża ilość, grupa, gromada, skupisko (25) :

Przen [czego] (1) :

Wyrażenie: »niezliczony roj« (1): *W tych dwanaście [znaków zodiaku] bieg roczny łąnce odpráwuie/ A zá nim niezliczony rój godzin fyé łąnuie. KochPhaen 20.*

a. *O owadach; examen Murm, Miech, PolAnt, Mącz, Calag, Calep, Cn; populus, uva Mącz, Cn; congregatio BartBydg* (23) : *Muchy ząwždy z niey [z liszki] krew zláty/ Y roiem ná niey siedziály BierEz O; Calag 90b; Owa nierozumne rzeczy [tj. owady: szerszenie, motyle]/ máią fyé nadzieie/ [...] Albo z siebie wypufzczáią/ iákie roie mściwe/ Albo láme w cále żywe. KlonŻal C3; Widziłz iáko mściwe roie moglię ośiádły/ Ośfy y sierżenie/ ftrzeż się by cię nie opádły. KlonŻal C4, D2v; Do bárći niołá prácowite roie Zdobyczy łąwoie. KlonFlis C2; [gdyż ony [tj. pszczoły] dwa kroć przez láto drugie trzy kroć roie wypufzczáią. Cresc 1571 608 (Linde)].*

W porównaniach (5):

~ Jako comparatum (4): *łączęście v niego [szelinarza, tj. lekkoducha] iáko roy pczół/ który gdy do kogo przyleci wolno mu zásię y ofieść y odlecieć. RejZwierc 143v; záifte ten ták wielki gęfty lud który beczy iáko roy pńczół w máłuczki się poczet obroci BudBib Bar 2/26; StryjWjaz B3v; CzahTr H4v.*

Jako comparandum (1): *Czerwie ktore ciáło wołu robotnego toczą/ W płowe się fkrzydłá obłoczą. Więc iáko był robotnikiem/ on przodek rogáty/ Táki też roy/ z prace bogáty. KlonŻal C2v. ~*

Wyrażenie: »roj p(sz)czół (a. pszczołek), p(sz)czelny« = *examen apum Murm, Miech, PolAnt, Cn; examen Mącz, Calep; populus a. uva (de apibus) Mącz, Cn; congregatio apum BartBydg [szyk 10:4] (12:2); Murm 97; BartBydg 53; Roie też pczół nie tilko w hulach, w pczelnikach: ale też w drzewach wydupniałych się łądzą MiechGlab 77; BibRadz Iudic 14/8; Examen, Roy pńczół/ os álbo też Szerżeniów. Mącz 110a, 312b, 511b; RejZwierc 143v; BudBib Bar 2/26[29]; StryjWjaz B3v; PAttrzay iáko płodnych pńczół niefycháné roie Okládły/ zacny pánie/ miodem ściány twoie. KochFr 77; KlonŻal C4v; Calep 381a; Więc też skoro z pásieki wyidą pńczelne roie: Iefli ich nie dościgniesz/ iuż wiedz że nie twoie. KlonWor 25; [Trzebá też wiedzieć iż ná wielki roy pńczół wietźzego też vlá trzebá/ á ná mnieyfyz mnieyźzego/ bo áczkoli z máłego vlá częścicy roie wychodzą/ wízakoż w máłym vlu dwa się roia nie zgodzą. Cresc 1571 593].*

Przen [czego] (1) : *Przez tę gwiazdę ktora łąpádłá z niebá/ ácz się może rozumieć y dyabeł/ który łąpádłzy z niebá/ zá dopufzczeniem Bożym dymy błędow z łątudnie/ y roie łązáránczy/ to iefł nowe árcyhaeretyki [...] ná grunty kościelne wypufzcza. Wízakże [...] WujNT 859.*

b. *O ludziach [kogo]* (1) : *Ale/ komu pan iefł miłościwy/ Dáie mu łąen oczom požádliwy: Dáie dźiatek wdźięczné w domu roie KochPs 191; [Czyli máło teraz prorokow pod Antichriftem: Ktory nie przełtáiąc na owych rozmáitych roiach/ Dominikanow/ Fráncifzkanow/ Benediktinow/ [...] ktore po wízytkey žiemi y owízem y ná Nowy świat rozesał/ [...] BudArt *4; GrochTrenopis A2v].*

Synonim: gromada.

MN